

Könyvtári szolgáltatások vakok és csökkent látásúak számára a pozsonyi városi könyvtárban

Vak könyvtárhasználó

A pozsonyi Városi Könyvtár vakokat és csökkentlátókat kiszolgáló osztályát 1991. május 5-én nyitotta meg lady Diana, s emlékül a csökkentlátók számára egy sor Voyager-típusú televíziónéző nagytévékészüléket hagyott hátra. E megnyitónak is köszönhető, hogy az osztály elhelyezése és berendezése nagyon gyorsan elkészült.

A helyiség, amelyet az osztály megkapott, korábban a politikai irodalom osztálya volt (ezek létesítését a „normalizálás” időszakában erőszakolták ki), a berendezések egy része pedig a Szlovák Műszaki Könyvtár időközben megszűnt hangos könyvtárából származott.

Pozsonyban kb. 500 vak és ennél több csökkentlátó él. Közülük fél év alatt 72-en iratkoztak be ebbe az új könyvtárba. Ez idő alatt 8827 kölcsönzési tranzakciót abszolvááltak (ez összesen 1222 címet tesz ki). Az olvasólétszám növelésére különféle kooperációkat építettek ki (a Vakok és Csökkentlátók Szövetségével, a szemklinikákkal stb.). Az állomány gyarapítását részben vásárlás, részben a Braille-nyomdákkal és a hangkazetta-kiadókkal kötött támogatási szerződés szolgálja.

Az állomány túlnyomó része hangkazetta (3808 egység). Benne legtöbb a szépirodalom. De van közhasznú irodalom is (törvények, rendeletek, privatizációs útmutató, nyelvtanfolyamok, ismeretterjesztő művek). A gyermek-kazetták arra szolgálnak, hogy a vak nagymamák meséket tanuljanak róluk unokáik számára.

Volt ezen felül építészeti modell-kiállítás és számos irodalmi rendezvény is. Az efféle tevékenység kibontakoztatása érdekében a beiratkozott olvasókat klubba tömörítik.

A szolgáltatások (a postaiak is) ingyenesek.

(Futala Tibor)

TÁJÉKOZTATÁSI RENDSZEREK

Általános kérdések

92/362

STROETMANN, Karl A. – SCHWUCHOW, Werner: Performance and efficiency criteria for professional information services: an introduction = FID News Bull. 42.vol. 1992. 1.no. 5-11.p.

A szakmai tájékoztatási szolgáltatások minőségének és hatékonyságának értékelése; bevezető fejtegetések

Hatékonyság; Tájékoztató munka

A modern gazdasági élet minden területén egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek az információ fontosságára. A növekvő igény mind több információszolgáltatást hív életre. Egy információszolgáltatást hatékony működtetéséhez a vezetőknek sok területet kell összefognia a tervezéstől, a tevékenység beindításán át a szolgáltatások folyamatos ellenőrzéséig. Folyamatosan figyelemmel kell kísérnie az inputtevékenységet és a központ szolgáltatásait, produktumait mint outputot, végezetül pedig a marketingtevékenységet.

A cikk a működés hasznosságai és hatékonysági szempontjait tekinti át, mind intézményi, mind pedig társadalmi oldalról nézve. A hatékonyság mérésére számítási módokat is javasol. Második részében az írás a kiértékelési módszerek gyakorlati alkalmazhatóságáról szól. A harmadik részben azokat a szempontokat veszi számba, amelyek egy információszolgáltatás beindításánál tekintetbe veendőek annak érdekében, hogy sikeres és gazdaságos szolgáltatásról lehessen beszélni.

(Kovács Lászlóné)

Lásd még 318

Hálózatok, regionális rendszerek

92/363

SCHOLZ, Eginhardt: Bibliotheks-Verbund Bayern (BVB) = Bibl.Forum Bayern. 20.Jg. 1992. 1.no. 74-86.p.

A bajorországi gépi könyvtári hálózatban (BVB) működik az NSZK első hálózati integrált könyvtári rendszere

Gépi könyvtári hálózat; Integrált gépi rendszer

1991 májusa óta a Bibliotheks-Verbund Bayern (BVB) nevű bajor gépi könyvtári hálózatban az NSZK-ban elsőként és egyetlenként integrált könyvtári rendszer működik, amely a közös katalogizálás mellett a WIN (Wissenschaftsnetz, tudományos számítógép-hálózat) és a felsőoktatási számítógép-hálózat révén a helyi hálózatokig bezárólag valamennyi könyvtári funkciót ellát. (A gyarapítási alrendszer kifejlesztése 1992-ben zárul.)

Közös katalogizálást jelenleg 15 könyvtár folytat, a jövő év közepére számuk 40-re nő. 30 helyi könyvtár részesül a hálózat szolgáltatásaiból, a Bajor Állami Könyvtár mellett egyetemi, szak-, iskolai, állami, regionális és egyéb könyvtárak. Az adatbázis jelenleg 3 millió címet tartalmaz, a közeljövőben a teljes bajor adatállománnyal ez 8 millió címre és 13 millió lelőhelyadatra egészül ki.

A központi rendszer és a helyi rendszerek intelligens interfészen keresztül kommunikálnak. Kereső rendszerként a könyvtárosok és a használók számára azonos online katalógus áll rendelkezésre regionális és helyi szinten, amely menüvel és parancsvezérelt üzemmódban működik.

A cikk a következő szerkezetben tekinti át a BVB egyes kérdéseit: szakmai felügyelet és feladatkor; létrejöttének menete és céljai (a hálózat története, a helyi könyvtári rendszerek bevonásának lépései, az integrált könyvtári hálózat megvalósulása); a szükséges hardver és a hálózat felépítése; hogyan valósulnak meg a központi rendszer funkciói (közös online katalogizálás, online katalógus és könyvtárközi kölcsönzés, offline leltetés, katalógus-előállítás, a helyi rendszerek ellátása katalógusadatokkal); a helyi rendszerek funkciói (online könyvtári katalógus, kölcsönzés-

nyilvántartás, gyarapítás, integrált katalogizálás, katalógusadatok átadása); a többfunkciójú könyvtárosi és használói munkahely jellemző vonásai.

(Hegyközi Ilona)

Természettudományi és műszaki tájékoztatás

Lásd 339

Társadalomtudományi tájékoztatás

Lásd 349, 357

Kutatás és termelés információellátása

Lásd 383

VEZETÉS, IRÁNYÍTÁS

Általános kérdések

92/364

KILGOUR, Frederick G.: Entrepreneurial leadership = Libr.Trends. 40.vol. 1992. 3.no. 457-474.p. Bibliogr.

A dinamikus, újító könyvtárvezetési stílus

Ésszerűsítés; Használó; Igénykutatás könyvtári szolgáltatásokra; Könyvtárügy története; Társadalmi követelmények; Vezetés

A technológiai fejlődés három eleme a találmány, a fejlesztés és az innováció volt. Ez utóbbi biztosítja, hogy az új termék talpon marad a piacon is. Az innovatív vezető olyan „vállalkozó”, aki megfelelő önbizalommal és kockázatvállalási készséggel rendelkezik ahhoz, hogy megkérdőjelezze a status quo-t.